

Tööohutuse ja töötervishoiu ennetuskultuuri edendamine Euroopas

Kokkuvõte agentuuri 2005. aasta aruandest

ISSN 1725-7859

EUROOPA TÖÖHUTUSE JA TÖÖTERVISHOUI AGENTUURIST

Agentuur aitab parandada tööhutuse ja tervishoiu olukorda Euroopa Liidus erapooletu teabe väljatöötamise, kogumise, analüüsimise ja levitamise teel kõige pakilisemates tööhutuse ja tervishoiu küsimustes.

ELi rahastatav agentuur teeb tihedat koostööd kõigi 25 liikmesriigi, samuti EFTA ja EMP riikide ja kandidaatriikide valitsuste ning tööandjate ja töötajate organisatsioonidega. Asjakohase teabe ja eriteadmiste koondamisel ja levitamisel on võtmeroll agentuuri riikides asuvate teabekeskuste võrgustikul. Agentuuril on ka üha rohkem sidemeid rahvusvaheliste organisatsioonidega väljaspool Euroopat, mis tagab Euroopa Liidu juhtiva positsiooni säilimise tööhutust ja tervishoidu käsitleva teabe ja mõtteviisi osas.

Prioriteedid on järgmised.

- **ELi strateegiliste sihtide toetamine.** Riskide ennetamise süvalaiendamine tööelu kõigisse tahkudesse ja poliitilise mõtteviisi on ühenduse tööhutuse ja tervishoiu strateegia keskne teema aastatel 2002–2006. Selle sihi saavutamiseks viib agentuur ellu mitmesuguseid programme, sealhulgas projekte tööhutuse ja tervishoiu loomiseks haridusse ja uute tekkivate riskide tuvastamiseks muutuvus töömaailmas. Teoksil on ka algatused kooskõlas Lissaboni strateegiaga, näiteks naiste ja puuetega inimeste tööhõive suurendamise toetamiseks ning pakutavate töökohtade kvaliteedi parandamiseks.
- **Suurimate ohutus- ja terviseprobleemide lahendamine.** Paljudel tööhutuse ja tervishoiu probleemidel on tõsised inim- ja rahalised kulud. Euroopas sureb iga kahe tunni tagant keegi tööõnnetuse tagajärjel. Euroopas kaotatakse kutsuhaiguste ja tööõnnetuste tõttu aastas umbes 550 miljonit tööpäeva. Peamisteks terviseprobleemideks on luu- ja lihaskonna vaevused, kokkupuude müra ja ohtlike ainetega, näiteks kemikaalidega, ning psühhosotsiaalsed probleemid, nagu tööstress. Agentuur lahendab neid ja muid küsimusi koos sotsiaalpartneritega teabekampaaniate, hea tava algatuste ja muude kanalite kaudu.
- **Meetmete suunamine kõrge riskitasemega sektoritele.** Nende hulka kuuluvad muu hulgas kalandus ja ehitus, samuti tervishoid ja haridus. Agentuur pöörab erilist tähelepanu väikestele ja keskmise suurusega ettevõtetele, mille töötajad moodustavad 65% ELi tööjõust. Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete töötajatel esineb tööõnnetusi ja muid tööhutuse ja tervishoiu probleeme tunduvalt sagedamini kui suuremate ettevõtete töötajatel.

2005. AASTA OLULISEMAD SÜNDMUSED

EUROOPA NÄDAL KESKENDUS MÜRALE TÖÖKOHAS

Agentuuri kuuendal iga-aastasel tööohutuse ja -tervishoiu nädalal tõsteti teadlikkust töökohas esineva müraga seotud riskidest ja selle vastu võitlemisest ning samuti teavitati tööandjaid kohustustest, mis on sätestatud 15. veebruaril 2006. aastal jõustunud ELi direktiiviga töö esineva müra kohta.

2005. aasta aprillis toimunud rahvusvahelisel müra teadvustamise päeval juhiti üleeuroopalise kampaania raames tähelepanu sellele, et müra põhjustatud kuulmiskahjustused on Euroopa Liidus üks kõige sagedamini registreeritud kutsehaigus, millega puutub hinnanguliselt kokku iga 13. töötaja väga erinevates valdkondades, alustades tööstusest ning lõpetades rahanduse, tervishoiu ja meelelahutusäri. Nagu agentuur oma teemakohasel „Peatage müra!“ veebilehel, plakatitel ning teabelehtedel rõhutas, võib kokkupuude liiga kõrge müratasemega süvendada muu hulgas tööstressi ja suurendada õnnetusjuhtumite tõenäosust.

Nende sõnumite ja hea tava võimalikult laia levitamiseks toetas ja koordineeris agentuuri riiklike teabekeskuste võrgustik mitmete erinevate ürituste korraldamist üle kogu Euroopa, alustades koolitusseminaridest ning lõpetades mürataseme mõõtmise kampaaniatega. Samuti andsime välja iga-aastased hea tava auhinnad uuenduslike ja praktiliste müraprobleemi lahendusviiside eest.

Bilbaos toimunud lõpuüritusel, kus peakõne pidas Euroopa Liidu tööhõive, sotsiaalküsimuste ja võrdsete võimaluste volinik Vladimír Špidla, keskenduti eriti müra probleemi lahendamisele meelelahutussektoris. Agentuur koostab nimetatud teema kohta ka aruande.

RISKIDE SEIREKESKUS MÄÄRATLES TEKKIVAD FÜÜSILISED OHUD

Agentuuri äsjaloodud riskide seirekeskuse esimese aruande kohaselt puutuvad töötajad tehnoloogia järjest laiemal kasutamisel töökohades kokku mitmete kaasnevate riskidega, alustades luu-lihaskonna vaevustest ning lõpetades stressiga.

2004. aastal loodud seirekeskuse peamine ülesanne on tuvastada Euroopas tööohutuse ja tervishoiuga seotud suundumusi ning uusi võimalikke riske, toetudes oma töös rohkem kui 100-le erinevale riiklikule ja Euroopa teabeallikale ning juhtivate tööohutuse- ja tervishoiuspetsialistide teadmistele.

Oma esimeses aruandes „Tekkivate tööohutuse ja tervishoiuga seotud füüsiliste riskide ekspertprognos“ tõi seirekeskus välja mitmed füüsilised riskid, mis muutuvad töökohades järjest tavalisemaks. Sellisteks riskideks on muu hulgas kehalise aktiivsuse puudumine, psühhosotsiaalsete tegurite ja luu-lihaskonna vaevuste koosmõju, töötajate heaolu ja ohutut käitumist häiriv, soojusega seotud ebamugavus ning

riskigruppide, sealhulgas võörtöötajate ebapiisav kaitsmine pikaajaliste ergonoomiliste riskide eest.

Rohkem kui 60 tööohutus- ja tervishoiuspetsialisti teadmistel põhinevas aruandes kerkib esile kaks peateemat. Esiteks, paljud, ehkki kindlasti mitte kõik nimetatud riskidest on seotud arvutite ja muu keeruka tehnika kasutamisega, mistõttu töötajad on sunnitud püsima pikkade perioodide vältel liikumatult oma töökohal või tegema keerulist, suurt vaimset pingutust nõudvat tööd, mis põhjustab stressi ja suurendab inimlike eksimuste ja õnnetusjuhtumite tõenäosust.

Teine ja enam esiletõstetud teema on, et paljud tekkivatest riskidest on paljutegurilised. Näiteks kõnekeskustes ei ole töökohtade kujundamisel tihti arvestatud ergonoomikaga: peakomplektid ei ole piisavalt kvaliteetsed ning töötajad puutuvad kokku suure taustamüraga. Neil ei ole oma töö üle eriti kontrolli, nad peavad lahendama konflikte klientidega ning lisandub veel tugev ajaline surve.

Aruande terviktekst ja faktide kokkuvõte on esitatud agentuuri veebilehel.

TERVISLIKU TÖÖKOHA PROGRAMMI SIHTRIIKIDEKS ON 10 UUT LIIKMESRIIKI NING RUMEENIA JA BULGAARIA

Tervisliku töökoha programmiga sai hoogu juurde agentuuri soov aidata 10 uues liikmeriigis ning Rumeenias ja Bulgaarias välja kujundada tööohutuse ja tervishoiu ennetuskultuur.

Programmi eesmärgiks on tõsta nimetatud riikides teadlikkust tööohutuse ja tervishoiu põhielementidest, näiteks vajadusest viia läbi riskihindamisi, kaasata töötajaid ning tutvustada head tava.

Eriti keskendutakse tööohutus- ja -tervishoiunormide tõstmisele väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes, mis moodustavad 72% nende riikide tööjõust.

Koos riiklike teabekeskustega töötab agentuur tööohutuse ja tervishoiu ennetuskultuuri edendamiseks nimetatud riikides välja mitmekeelse kampaania. Kampaania hõlmab spetsiaalset veebilehte, plakateid, infolehti ja reklaami, mida koordineerib üks keskne turundusagentuur, et kutsuda esile mastaabiefekt ning tagada ühise strateegilise eesmärgi järgimine.

AUHINNATUD VEEBILEHETÄIUSTUSED

Meie veebilehel on nüüd uus kujundus, mis võimaldab külastajatel saada parimat teavet tööohutuse ja tervishoiu kohta üheainsa ülemaailmse portaali kaudu, ning samuti on lihtsustatud ja täiustatud otsinguvõimalusi.

2005. aasta septembris avatud uus, moodsaimal avatud lähtekoodiga Interneti-tehnoloogial põhinev mitmekeelne veebileht pakub mitmeid uusi võimalusi. Näiteks saab kohandada lehel kuvatava teabe vastavalt oma vajadustele ning otsida sektori, riski või teema järgi. Samuti saavad riiklikud

teabekeskused korrigeerida teavet oma peegelsaitidel ilma eriteadmisteta Internetist.

Need ja muud täiustused töid lehele rahvusvahelise infotööstuse auhinna (*International Information Industry Award*) uuendusliku sisuhalduse eest.

MUUD 2005. AASTA OLULISEMAD ARENGUD

Tööohutuse ja tervishoiu majandusliku väärtuse tõstmine. Üheks tõhusamaks viisiks, kuidas innustada ettevõtteid ulatuslikumalt ja süstemaatilisemalt tööohutuse ja tervishoiu põhimõtteid rakendama, on esitada kindlaid tõendeid, et vastav käitumine tugevdab ettevõtte konkurentsivõimet. Nüüd on rohkelt sellist tõestusmaterjali esitatud meie veebilehe uues alajaotuses „Tööohutuse ja tervishoiu ärilised küljed“, mis koondab mitmeid olulisi materjale tööohutuse ja tervishoiu ning majanduslike tulemuste vaheliste seoste kohta. Infot pakutakse muu hulgas ka teemadel, nagu tööohutus ja -tervishoid ja majanduslik motivatsioon ning tööohutus ja -tervishoid ja ühine sotsiaalne vastutus.

Põllumajandussektori tähtsustamine. Selleks et aidata kaasa tööohutuse ja tervishoiuga seotud vahejuhtumite vähendamisele Euroopa põllumajandussektoris, on agentuur loonud oma veebilehele spetsiaalse alajaotuse „Põllumajanduse hea tava“, kust saab teavet erinevate teemade kohta, nagu laste ohutus ja taimekaitsevahendid, ning samuti leiab sealt juhtumiuuringuid ja linke teistele teabeallikatele.

Brüsseli teabevahetuskeskuse avamine. Agentuur on võtnud tähelepanu alla tugevamate suhete loomise teiste institutsioonidega, avades Euroopa südames Brüsselis teabevahetuskeskuse. Lisaks sellele, et uus teabevahetuskeskus tõstab agentuuri tähtsust Brüsselis, on keskuse peaesmärgiks toetada koostööd Euroopa Komisjoni, Euroopa Parlamendi ja suuremate huvirühmadega, nagu sotsiaalpartnerid ja muud osapooled, tagamaks, et tähtsamate poliitiliste suundade kujundamisel ja muudes valdkondades arvestatakse ka tööohutuse ja tervishoiuga.

Rahvusvahelise võrgustiku laienemine. 2005. aastal avasime koostöös USA Tööohutuse ja Tervishoiu Instituudiga (NIOSH) ühise veebilehe (www.cdc.gov/niosh/usnetwork). Meie ühise võrgustikuga ühines ka Korea Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur (KOSHA).

Veebilehe kasutamine suurenes 85%. Juba teist aastat järjest kahekordistus meie veebilehe külastajate arv. 2004. aastaga võrreldes suurenes see 85%, mis tähendab, et külastajaid oli 2005. aastal kokku 8 miljonit. Infootsimise lihtsustamiseks hakkasime uuesti välja andma ka elektroonilist infolehte „OSMail“, mille tellijate arv on nüüdseks 28 000.

Väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete projekti kaudu jõuti 1,5 miljoni ettevõteteni. Agentuuri väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete rahastamise projektile antud sõltumatu hinnang näitas, et aastatel 2001–2004 rahastatud 142 projekti kaudu jõuti rohkem kui 1,5 miljoni ettevõteteni, mis tähendab, et kulud ühe ettevõtte kohta olid alla 10 euro.

VAADATES TULEVIKKU:
PLAANID AASTAKS 2006 JA EDASPIDISEKS

Lisaks teoksilolevale on 2006. aastaks kavandatud järgmised ettevõtmised.

- **Piirkondlik seminarisari agentuuri tervisliku töökoha programmi tutvustamiseks.** Seminarisari raames toimub kümnes uues liikmesriigis ning Bulgaarias ja Rumeenias – kokku 12 Euroopa riigis – 36 seminari ning lisaks korraldatakse meediakampaania ja avatakse spetsiaalne veebileht.
- **Noortele töötajatele pühendatud 2006. aasta Euroopa nädal.** Tööd alustatakse ka 2007. aasta kampaaniaga, milles keskendutakse luu- ja lihaskonnaevustele.
- **Uued projektid, milles käsitletakse kõrge riskiteguriga sektoreid, sealhulgas hotelli- ja restoranimajandust ning toitlustussektorit.** Samuti võetakse vaatluse alla puhastustööstuse töötingimused.
- **Riskide seirekeskuse uued aruanded.** Aruanded puudutavad uusi tekkivaid keemilisi ja bioloogilisi riske. Lisaks hakatakse koguma ja analüüsima andmeid töölt puudumiste, kutsahaiguste ja stressi kohta.
- **Sõltumatu hinnang agentuuri ja agentuuri võrgustiku kohta.** Uurimuse tulemused peaks avaldatama 2007. aastal.

Agentuuri peaesmärgiks alates selle asutamisest 1996. aastal on olnud pakkuda Euroopas tööhutuse ja töötervishoiu ennetuskultuuri arendamiseks vajalikku infot ja tuge. See kätkeb endas järgmist:

- *tööhutuse ja töötervishoiu teadmiste ülemaailmse võrgustiku loomine, millele agentuur saaks põhiküsimustes toetuda;*
- *põhjaliku veebiportaali loomine teabe edastamiseks ja jagamiseks;*
- *tööhutuse ja töötervishoiu tähtsuse edendamine töökohtades, eriti väikestes ja keskmise suurusega ettevõtetes, kasutades ennetavat teavitamist ning praktilist nõustamist, et täiustada tööhutus- ja töötervishoiunorme kõikjal Euroopas;*
- *uute ja tekkivate riskide tuvastamine riskide seirekeskuse asutamise kaudu.*

2005. aastal jätkasime nimetud teemade arendamist, laiendades partnerite ja riiklike teabekeskuste võrgustikku, täiustades oma auhinnatud veebilehte ja korjates esimesi vilju riskide seirekeskuse tööst. Samuti andis järjekordselt märkimisväärseid tulemusi agentuuri korraldatud Euroopa tööhutuse ja töötervishoiu nädal. Veelgi tähtsam on see, et agentuur võttis ennetuskultuuri edendamiseks kasutusele terviklikuma ja integreerituma lähenemisviisi, mis avaldub meie uues, kümnele uuele liikmesriigile ning Rumeeniale ja Bulgaariale suunatud tervisliku töökoha programmis.

Nüüd, agentuuri tegutsemise 10. aastal, oleme me rohkem kui varem pühendunud senisest suurema edu saavutamisele. Sooviksime tänada oma töötajaid ja partnereid aastatepikkuse toetuse eest ning loodame peagi teada anda uutest edusammudest.

Hans-Horst Konkolewsky
DIREKTOR

Bertil Remaeus
HALDUSNÕUKOGU ESIMEES

Edendamaks töötajate ohutuse ja tervise paremat kaitset, eelkõige töökeskkonnas, nagu sätestatud asutamislepingus ning hilisemates tööohutust ja tervishoiu töökohal käsitlevates tegevusprogrammides, on agentuuri eesmärgiks pakkuda ühenduse asutustele, liikmesriikidele ning tööohutus- ja tervishoiuspetsialistidele tööohutuse ja tervishoiu valdkonnas vajalikku teadus-, tehnilist ja majandusteavet.

Euroopa Tööohutuse ja Tervishoiu Agentuur

http://osha.europa.eu

RIIKLIKUD KONTAKTPUNKTID TEIE PIIRKONNAS

Lisateavet agentuuri teabeprojektide ja muude algatuste kohta saab veebisaidilt <http://osha.europa.eu>. Üksikasjade teadasaamiseks riigi tasandi projektide ja arengute kohta tuleks pöörduda vastava riigi kohalikku teabepunkti.

EESTI

Tiit KAADU
Sotsiaalministeerium (Ministry of Social Affairs)
Working Life Development Department
29 Gonsiori st
15027 Tallinn
Tel: (372) 626 9190
E-post: tiit.kaadu@sm.ee
Veebileht: <http://ee.osha.europa.eu/>

1994-2016
Euroopa Tööohutuse
ja Tervishoiu
Agentuur

Gran Vía 33, E-48009 Bilbao
Tel.: (34-94) 479 43 60
Fax: (34-94) 479 43 83
E-mail: information@osha.europa.eu

Väljaannete talitus
Publications.europa.eu

ISBN 92-9191-183-6

9 789291 911837